

שאלה: מאיזה טעם בעת הבדלה על היין במוצאי שבת יש הנהוגים לשפוך קצת מהיין על הצלחת?

תשובה: בשו"ע (או"ח סי' רצו סעיף א) הביא רמ"א מנהג זה על פי מאמר חז"ל (עירובין סה ע"א) "כל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה", ועושים כן לסימן טוב בתחילת השבוע".

אבל הט"ז (שם, סוף ס"ק א) מסייג את הדברים, שלא לכך כיוונו חז"ל.

[א] שהרי יש איסור לשפוך יין לאיבוד (כמו שנפסק בשו"ע סי' קעא סעיף ד) ואפילו לשם שמחת חתן אסור לשפוך.

[ב] לא אמרו חז"ל לשון לכתחילה "יש לשפוך" אלא אמרו בלשון בדיעבד "שנשפך", לשון נפעל, כלומר בלי כוונה. וממשיך ומסביר הט"ז: "אלא דנתכוונו לומר שלא יתרגז אדם בביתו אפילו אם יארע לו היזק, דהיינו שכבר נשפך יין בשוגג ע"י שום אחד מבני הבית, ודרכם של בני אדם להתרגז בשביל זה. על כן אמר 'כל בית שאין היין שנשפך' בשוגג, [=שיהא] נחשב לו 'כאילו היה מים', אלא אדרבא [=הוא] מתרגז. אז אין בו סימן ברכה דאמרינן במסכת סוטה (ג ע"ב) דכל בית שיש בו רוגז הוא סימן עניות ח"ו. ואם כן אין ראייה מכאן לשפוך יין לאיבוד, אע"ג שמתכוין לסימן ברכה, דהא גם בחתן מתכוין כן".

לפי הנימוק הנ"ל יש כאן לקח מוסרי גדול. והנהוגים לשפוך היין מפסידים את הלימוד המוסרי הזה.